

Силабус курсу:



СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

## ХВОРОБИ ЦИВІЛІЗАЦІЇ ТА ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ

<b>Ступінь вищої освіти:</b>	магістр
<b>Спеціальність:</b>	053 Психологія (ОП Психологія фізичної реабілітації)
<b>Рік підготовки:</b>	1
<b>Семестр викладання:</b>	осінній
<b>Кількість кредитів ЄКТС:</b>	6.5
<b>Мова(-и) викладання:</b>	українська
<b>Вид семестрового контролю</b>	екзамен

**Автор курсу та лектор:**

Лук'янюк Олександр Васильович

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

старший викладач кафедри здоров'я людини та фізичного виховання

посада

64LAV@ukr.net

електронна адреса

+38-095-414-4632

телефон

Viber за номером  
телефону

месенджер

за розкладом

консультації

### Анотація навчального курсу

**Цілі вивчення курсу:**

**Метою лекційних занять** за дисципліною є поглиблення знань здобувачами вищої освіти та набуття навичок у сфері соціальної практики пов'язаної зі збереженням суспільного та індивідуального здоров'я..

**Метою самостійної роботи** за дисципліною є засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача; поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

**Результати навчання:**

**Знання:** Історичні витоки становлення сучасної системи збереження індивідуального та суспільного здоров'я, методів і методик. Широкий спектр інформації який належить наукам біологічного, медичного, суспільно-соціального напрямків, що дозволяє реалізувати соціальні взаємодії з відповідним спектром спеціалістів (медиків, соціологів, психологів, педагогів, чиновників, політиків), що мають безпосереднє відношення до вирішення проблем суспільного здоров'я.

**Вміння:** Проводити на основі отриманих знань методично вірні заходи та дії з діагностування широкого спектру проявів порушення норм здоров'я. Вміти застосувати отриманні знання біологічних, медичних, соціальних, юридичних, психологічних аспектів суспільного та індивідуального здоров'я у професійній

діяльності. Володіти методиками втілення цього знання в суспільну практику.

**Передумови до початку вивчення:** Базові знання та уявлення з дисциплін: «Анатомія людини», «Фізіологія людини», «Фізіологія ЦНС та ВНД», «Психофізіологія», «Філософія».

### Мета курсу (набуті компетентності)

**Мета викладання дисципліни** є формування теоретичних знань для розуміння біологічної, соціальної і психологічної сутності здоров'я, принципів запобігання хвороб, які виникають та пов'язані з розвитком науково-технічного прогресу.

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

1. Здатність інтерпретувати причини, механізми розвитку та прояви типових патологічних процесів та найбільш поширених захворювань цивілізації;
2. Опанування загальними відомостями про проблематику дисципліни як сфери знання про здоров'я, що є однією з основних цінностей суспільства.
3. Здатність аналізувати, робити висновки щодо причин і механізмів функціональних, структурних порушень органів та систем організму при захворюваннях.
4. Уміння володіти методиками щодо реалізації отриманого знання у соціальній (професійній) сфері.
5. Здатність самостійно та відповідально вибирати і здійснювати заходи та дії з діагностування широкого спектру проявів порушення норм індивідуального та суспільного здоров'я.
6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

### Структура курсу

№	Тема	Години (ЛПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	Історія та витоки знання про хвороби цивілізації. Соціальні мотиви накопичення такого знання.	2/2	Етапи розвитку охорони здоров'я на різних етапах і в різних суспільствах. Турбота про індивідуальне і суспільне здоров'я як результат еволюційного зростання інтелекту людини.	Індивідуальні завдання. Опитування.
2	Предмет і завдання дисципліни «Хвороби цивілізації та здоров'я нації».	2/2	Предмет і завдання дисципліни. Система охорони здоров'я в Україні. Медико-соціальна робота. Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я. Біологічна, соціальна та психологічна сутність здоров'я. Складові здоров'я. Показники здоров'я. Фактори, що впливають на здоров'я людини. Генетика обумовленість здоров'я. Спадковість і патологія. Роль спадковості та навколишнього середовища у генезі хвороб цивілізації.	Практичні вправи. Тестові та індивідуальні завдання. Опитування.

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
3	Фактори ризику розвитку хвороб цивілізації	2/2	Порушення харчової поведінки. Цукрова «залежність» – шлях до метаболічних розладів. Вплив споживання солі на кардіоваскулярне здоров'я. Трансжири: прихована небезпека для організму. Метаболічний синдром: прояви та ризику. Тютюнопаління – ключовий фактор виникнення атеросклеротичних захворювань. Зловживання алкоголем – один із основних ризиків для здоров'я людства. Недостатня фізична активність – визначальний фактор ризику розвитку хвороб цивілізації.	Практична робота. Індивідуальні завдання. Опитування.
4	Етика як фактор суспільного здоров'я.	2/2	Деонтологія в соціальній практиці. Особистості поведінки працівників соціальної роботи. Психолог, психіатр, психотерапевт в соціальній медицині. Етичні норми в соціальній практиці. Етика А. Швейцера. Предмет біоетики. Моральні аспекти самогубства, евтаназії. Проблема абортів сучасному суспільстві. Імплантація, трансплантація, донорство в соціальній медицині. Генетично-модифіковані організми – міф чи реальність.	Індивідуальні завдання. Опитування.
5	Соціальна практика щодо проблеми соціального захисту людини з вадами здоров'я. Соціальна реабілітація осіб з інвалідністю	4/2	Основні тенденції показників інвалідності в Україні. Медико-соціальні проблеми інвалідності. Інвалідність і інвалідизація населення. Поняття інвалідності, її причини та види. Діти з порушенням слуху. Діти з порушенням мовлення. Діти з порушенням зору. Сліпоглухі діти. Діти з порушенням опору-рухового апарату. Діти з затримкою психічного розвитку. Діти з психопатичними формами поведінки. Розумово відсталі діти. Соціальна реабілітація інвалідів. Медико-соціальні аспекти адаптацій та дезадаптацій.	Практична робота. Індивідуальні завдання. Обговорення.
6	Патології серцево-судинної, травної, імунологічної, ендокринної, нервово-психічної систем.	2/2	Хвороби системи кровообігу як соціально-гігієнічна проблема. Ожиріння – сучасні класифікації та стандарти лікування. Алергія: симптоми, лікування, профілактика. Гіподинамія ворог сучасної людини.	Тестові та індивідуальні завдання. Реферування. Опитування.
7	Медико-соціальні аспекти захворювань.	2/2	Травматизм – як соціально-гігієнічна проблема. Алкоголізм, тютюнопаління, наркоманія як медико-соціальна проблема. Синдром набутого імунодефіциту (СНІД).	Тестові та індивідуальні завдання.

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			Інфекційні і епідемічні хвороби. Інфекційні хвороби органів дихання. Інфекційні хвороби, що передаються статевим шляхом. Злоякісні новоутворення як соціально-гігієнічна проблема. Медичні аспекти лікування алкоголізму: ураження внутрішніх органів, діагностичні методи, методи впливу на смислову та мотиваційну структуру психіки залежного чи пацієнта.	Реферування. Опитування.
8	Цивілізація, екологія, культура, і суспільство в контенті соціальних потрясінь ХХ століття.	2/2	Цивілізація, культура і екологія. Революція і війни: соціальні та економічні наслідки. Міграційні процеси. Політика держави по відновленню здоров'я нації.	Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування.
9	Психічне здоров'я людини та її соціалізація.	2/2	Захворювання нервової системи. Психологічні травми, психоневрози. Стрес. Біосоціальні причини прояву стресу. Суїциди в сучасному світі. Проблеми залежностей в сучасному світі.	Тестові та індивідуальні завдання. Опитування.
10	Геронтологія. Професія, праця, здоров'я та сім'я.	2/2	Історія розвитку геронтології як науки. Геронтологія – наука про старіння, старість та людей старечого віку. Історія розвитку соціальної геронтології. Професія, праця та здоров'я. Суть і фактори працездатності людини. Поняття про професійні шкідливості та професійні захворювання. Поняття охорони здоров'я на виробництві та її правове забезпечення. Шлюбно-сімейні процеси в соціальній медицині. Сім'я в соціальній сфері суспільства. Медико-соціальні аспекти охорони здоров'я матері та дитини. Роль засобів масової інформації у формуванні здорового способу життя.	Практичні вправи. Тестові та індивідуальні завдання. Опитування.
11	Здоров'я населення як важливий чинник державотворення та національної безпеки.	2/2	Роль держави в галузі охорони здоров'я. Основні загрози національної безпеки України у сфері охорони здоров'я. Аналіз і статистика показників захворюваності та поширеності хвороб в Україні. Стан здоров'я та спосіб життя дітей і молоді. Стан природного довкілля. Поліпшення соціальних умов життя людей.	Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування.
12	Соціальні проблеми здоров'я в загальній декларації прав людини.	2/2	Теоретико-правові підходи щодо сприяння здоровому способу життя. Законодавство і нормативні акти України щодо здорового способу життя. Світове законодавство. Законодавство щодо здорового способу життя деяких країн Європи та Америки. Підходи Європейського співтовариства до проблеми формування і впровадження здорового способу життя. Права людини і девальвація суспільного і особистісного	Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування.

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			здоров'я. Соціальний захист осіб, інфікованих вірусом імунодефіциту людини, хворих на СНІД та членів їх сімей.	
13	Континуум наук, що складають глосарій дисципліни «Хвороби цивілізації та здоров'я нації».	2/2	Глумачення складних понять сфери біологічного, психологічного, медичного, соціального напрямків наукового знання, що утворює собою континуум понять дисципліни «Хвороби цивілізації та здоров'я нації».	Практичні вправи. Тестові та індивідуальні завдання. Опитування.

### Рекомендована література

#### Основна література:

1. Вороненко Ю.В. Посібник із соціальної медицини та організації охорони здоров'я / Ю.В. Вороненко, Л.О. Прус, А.П. Чуйко. – К.: Здоров'я, 2002. – 358 с.
2. Кисильов М.М. Біологічна етика в системі практичної філософії // Практична філософія. – 2000. – №1
3. Методичні рекомендації до лабораторних занять з токсикологічної хімії. – Львів, 2013. (уклали: М.М. кучер, І.І. Галькевич, Н.А. Федущак та ін.)
4. Миргородський В., Нижник Л. Визначення адекватних умов навчання дітей з особливими потребами. // Психолог. 2003. – №25-27. – С. 2-27
5. Психіатрія і наркологія: підручник / В.Л. Ганенко, В.С. Бітенський, В.А. Абрамов; за ред. : В.Л. Ганенко, В.С. Бітенського. – Вид. 2-ге, перероблено і доповнене. – Київ : Медицина, 2015. – 511 с.

#### Допоміжна:

1. Вороненко Ю.В. Посібник із соціальної медицини та організації охорони здоров'я / Ю.В. Вороненко, Л.О. Прус, А.П. Чуйко. – К.: Здоров'я, 2002. – 358 с.
2. Помогайбо В.М., Березан О.І. Анатомія та еволюція нервової системи. К.: Академвидав, 2013. – 160 с.
3. Сакс Оливер. Человек, который принял жену за шляпу <https://www.livelib.ru/author/179759/top-oliv-saks>

#### Інформаційні ресурси.

Система дистанційного навчання СНУ ім. В. Даля – <http://moodle.snu.edu.ua/>

#### Методичне забезпечення

1. Державна політика у сфері охорони здоров'я : кол. моногр. : у 2 ч. / [кол. авт. ; упоряд. проф. Я. Ф. Радиш ; передм. та заг. ред. проф. М. М. Білинської, проф. Я. Ф. Радиша]. – К. : НАДУ, 2013. – Ч. 1. – 396 с.
2. Загальна теорія здоров'я : навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.010203 «Здоров'я людини» та спеціальностей 227 «Фізична реабілітація», 227 «Фізична терапія, ерготерапія» / М. П. Горобей, О. В. Осадчий. – Чернігів : ЧНТУ, 2017. – 210 с.
3. Загальна теорія здоров'я та здоров'язбереження : колективна монографія / за заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука. – Харків: Вид. Рожко С. Г., 2017. – 488 с.
4. Співак М. В. Державна політика здоров'язбереження: світовий досвід і Україна: монографія. Київ: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Видавництво «Логос», 2016. 536 с.

## Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Присутність на заняттях та засвоєння лекційного матеріалу за темами, виконання тестових завдань.	60
Своєчасне виконання самостійних практичних завдань у межах тем та письмову публічну доповідь (реферат).	20
Індивідуальна робота	5
Екзамен (тест)	15
<b>Разом</b>	<b>100</b>

## Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

## Політика курсу

*Плагіат та академічна доброчесність:*

Дотримання академічної доброчесності за курсом ґрунтується на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного плагіату. До основних вимог за курсом віднесено - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаковими для всіх здобувачів засобами:

- за допомогою програмного забезпечення Unicheck і засобів системи MOODLE.

*Завдання і заняття:*

Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача. Здобувач вищої освіти має право на

*Поведінка в занятті:*

оскарження результатів оцінювання.

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище на занятті є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. На заняття слухачі мають з'являтися вчасно (відеозв'язок Teams) відповідно до діючого розкладу занять, яке міститься на сайті університету. Під час занять усі його учасники мають дотримуватися вимог техніки безпеки.